

Protokół

z ósmego posiedzenia Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 4 grudnia 2018r.

W dniu 4 grudnia 2018 roku w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się ósme posiedzenie Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Zgodnie z zarządzeniem nr 59 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2015r. w sprawie powołania Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, zmienionym zarządzeniem nr 21 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 lipca 2018 r., w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele jednostki centralnej KSOW i jednostek regionalnych KSOW, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Finansów, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie. Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ad 1. Pan Ryszard Kogut, Zastępca Dyrektora Biura Pomocy Technicznej MRiRW, Zastępca Przewodniczącego GR ds. KSOW otworzył posiedzenie, powitał uczestników VIII posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW i przepraszył w imieniu Pana Ministra Ryszarda Zarudzkiego za nieobecność.

W dalszej kolejności obrad **Pan Dyrektor Kogut** zarządził głosowanie za przyjęciem porządku obrad, który został przyjęty przez aklamację.

Spotkanie przebiegało według następującego porządku:

1. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad.
2. Podjęcie uchwał:
  - w sprawie zmiany uchwały nr 6 z dnia 12 października 2015 r. dotyczącej powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
  - w sprawie zmiany Regulaminu Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.
3. Propozycja zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 – *Krzysztof Kwiatkowski, JC KSOW CDR Brwinów Oddział w Warszawie.*
4. Opinie grup tematycznych na temat zmiany Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 w zakresie ich kompetencji:
  - *Henryk Skórnicki, Przewodniczący Grupy Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;*
  - *wz. Przewodniczącego GTL - Paweł Krzczunowicz dyrektor, JC KSOW CDR Oddział w Warszawie.*
5. Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019.
6. Prezentacja informacji na temat konkursu dla partnerów KSOW w 2019 r. - Ryszard Kogut – zastępca dyrektora IZ BPT MRiRW, *Igor Kamiński - IZ BPT MRiRW.*

7. Prezentacja Wytycznej w sprawie pomiaru wskaźników rezultatu określonych w Strategii komunikacji PROW 2014-2020 – *Magdalena Wardzyńska naczelnik, IZ BPT MRiRW.*
8. Przerwa obiadowa.
9. Wolne wnioski, sprawy różne.
10. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia.

Ad 2. Zgodnie z porządkiem obrad **Pan Dyrektor Paweł Krzeczunowicz** z Jednostki Centralnej KSOW przedstawił informację dotyczącą zmiany Uchwały numer 35, którą należy czytać razem z Uchwałą nr 30, przyjętą 24 maja 2018 r. podczas posiedzenia Grupy Roboczej, na którym Grupa Robocza zgodziła się, żeby zwiększyć skład grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, przede wszystkim przez zaproszenie do prac w grupie przedstawicieli 10 instytutów naukowych związanych z rolnictwem. Było to uzasadnione potrzebą dostosowania się do przepisów Komisji Europejskiej dotyczących składu grup, aby grupa była jak najbardziej reprezentatywna.

To spowodowało, że liczba osób w Grupie Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach znacząco wzrosła. Jest to pewną trudnością dla pracy tej grupy, bo taki duży skład powoduje, że nie zawsze będzie łatwo osiągnąć kworum. Zaś z drugiej strony jest też pewien brak równowagi między różnymi podmiotami, które się w tej grupie znajdują. Komisja Europejska sugeruje, żeby zwiększyć ilość reprezentantów organizacji społecznych. Stąd też zmniejszenie powinno dotyczyć reprezentacji samorządów w tej grupie tematycznej. Dotychczas 9 z 16 samorządów zgłosiło udział w grupie tematycznej innowacji, chociaż w rzeczywistości w spotkaniach uczestniczy zwykle mniej więcej połowa osób uprawnionych. Uchwała dotyczy tego, żeby ograniczyć reprezentację Jednostki Centralnej i jednostek regionalnych do 1 osoby z Jednostki Centralnej i 1 przedstawiciela reprezentującym jednostki regionalne.

Pan Ryszard Kogut spytał zebranych o uwagi do zaproponowanej zmiany uchwały?

Pan Piotr Marzec z mazowieckiej Jednostki Regionalnej nie miał uwag do samej uchwały, ale zauważył błędne powołanie na artykuł 4 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a powinien być artykuł 2 i zgłosił prośbę o sprostowanie tego zapisu.

Pan Ryszard Kogut zaznaczył, że poprawność tych zapisów będzie zweryfikowana. Jeżeli faktycznie pojawił się błąd, to zgłoszona poprawka zostanie uwzględniona. Następnie przeprowadził głosowanie nad uchwałą numer 35 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie zmiany uchwały numer 6 z dnia 12 października 2015 roku dotyczącej powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich. W głosowaniu wzięły udział 24 osoby spośród 42 uprawnionych do głosowania. Przeciw tej uchwale było 0, wstrzymało się od głosu 5, za przyjęciem uchwały było 19, uchwała numer 35 została przyjęta.

Pan Ryszard Kogut przedstawił zmianę Regulaminu Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich - w paragrafie numer 1, w ustępie 8 doprecyzowano, że w przypadku, gdy ma być dokonana w trybie obiegowym akceptacja lub zmiana planu działania i dwuletniego

planu operacyjnego, to termin ten nie może być krótszy niż 14 dni. Kolejna kwestia to rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowalnych, w przypadku udziału w posiedzeniach grup, jest to zmiana w paragrafie 7 ustęp 1. Katalog kosztów oprócz kosztów przyjazdów, został rozszerzony o koszty dojazdów środkami komunikacji miejscowej, jak również o koszty noclegów. W związku z tym, zmieniony został również załącznik do regulaminu „Rachunek kosztów podróży”. Można to jednak określić jako zmianę techniczną, ponieważ została dodana pozycja dojazdu miejscowe i noclegi według rachunków faktur. Następnie zapytał zebranych, czy mają uwagi do tej uchwały i przeszedł do głosowania nad Uchwałą numer 36 Grupy Roboczej do spraw KSOW w sprawie zmiany regulaminu Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. W głosowaniu wzięło udział 26 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania (2 osoby przybyły w trakcie posiedzenia). Nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie.

Ad 3. W dalszej części posiedzenia **Pan Krzysztof Kwiatkowski** z Jednostki Centralnej KSOW przedstawił podsumowanie zmiany do Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019. Aktualnie obowiązujący Plan operacyjny KSOW na lata 2018 - 2019 został uchwalony 24 maja 2018 roku przez Grupę Roboczą do spraw KSOW uchwałą numer 31. Plan obejmuje 692 operacje na kwotę prawie 42 milionów złotych. Na liczbę 692 operacji składają się: 104 operacje w ramach działania 8 Plan komunikacyjny, 248 operacji własnych i 340 operacji partnerów KSOW w ramach pozostałych działań.

W związku z licznymi wnioskami o możliwość dokonania korekt w Planie operacyjnym 6 września 2018 roku Jednostka Centralna KSOW poinformowała jednostki wsparcia sieci o możliwości zgłaszania zmian do operacji własnych i partnerskich w ramach 2-letniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019. Tylko 3 jednostki, Łódzka Jednostka Regionalna i 2 ośrodki doradztwa rolniczego: kujawsko-pomorski i podkarpacki nie zgłosiły chęci zmian w swojej części Planu operacyjnego. Następnie przedstawił szczegółowe informacje na temat zmian i ich powodów.

Jeśli chodzi o rezygnacje z operacji, to jednostki wsparcia sieci zrezygnowały z 8 operacji własnych, w tym 3 w ramach działania 8 Plan komunikacyjny na kwotę ponad 300 tysięcy złotych. Głównymi powodami rezygnacji było powielanie się tematu operacji z innymi operacjami realizowanymi przez jednostkę oraz małe zainteresowanie potencjalnych uczestników operacji. Przykładowo w ramach dni otwartych Funduszy Europejskich planowano przeprowadzić akcję promującą projekty zrealizowane przez beneficjentów PROW. Niestety zgłosiło się tylko 2 beneficjentów, więc akcja promocyjna nie miała sensu.

Zaznaczył przy tym, że zbieranie dobrych praktyk PROW jest dość dużym problemem dla JC KSOW, np. aktualnie trwa konkurs na projekty z PROW ogłoszony przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z okazji 10-lecia jej istnienia. Pomimo wysłania przez Jednostkę Centralną wielu listów, maili, promocji w Internecie, odzew jest bardzo niewielki.

Następnie Pan Krzysztof Kwiatkowski przedstawił rezygnacje z realizacji operacji przez Partnerów KSOW: 6 partnerów nie podpisało umowy na realizację operacji. Operacje te obejmowały w sumie kwotę ponad 755 tysięcy złotych. I tutaj mamy 3 główne powody niepodpisania umów przez partnerów: pierwszy to niedoszacowanie lub nieuwzględnienie

wszystkich kosztów niezbędnych do realizacji operacji. Na przykład we wniosku o przyznanie dofinansowania nie uwzględniono kosztów dojazdu i w tym momencie partner musiałby to pokrywać z własnych środków. Drugi powód to późne podpisywanie umów z partnerami, a co za tym idzie niektóre operacje byłyby trudno zrealizować w okresie wakacji. Przykładem mogą być szkolenia dla nauczycieli rolniczych, w czasie wakacji na pewno pojawiłyby się duże problemy z naborem uczestników szkoleń i dlatego partner zrezygnował z podpisania umowy. A trzeci powód to brak środków na realizację operacji. Brak środków własnych na całość kosztów operacji i problemy z uzyskaniem kredytu spowodowały rezygnację z podpisywania umów przez partnerów. W przypadku 11 operacji partnerzy wycofali się z jej realizacji już po podpisaniu umów. W 2 przypadkach odbyło się to z powodów niezależnych od partnera, w związku z niesprzyjającą pogodą. Natomiast pozostałe 9 przypadków dotyczą jednego partnera - Częstochowskie Stowarzyszenie Małych Przedsiębiorczości wycofało się z realizacji 8 operacji na poziomie centralnym i 1 na poziomie regionalnym. Powód tego był jeden - zbyt mało zasobów kadrowych na realizację wszystkich zaplanowanych operacji w tym stosunkowo krótkim czasie. Łącznie Częstochowskie Stowarzyszenie Małych Przedsiębiorczości podpisało umowy na realizację 9 operacji na poziomie centralnym i 11 na poziomie regionalnym, co przekładało się na 47 konferencji i szkoleń realizowanych na terenie całego kraju i nie było w stanie zrealizować wszystkich tych zadań.

W dalszej części prezentacji Pan Krzysztof Kwiatkowski przedstawił zmiany w operacjach realizowanych w ramach PO 2018-2019, które dotyczą 155 operacji, co po odliczeniu rezygnacji stanowi 23,3% wszystkich operacji w planie. Główny powód zmian był jeden - dostosowanie planu do rzeczywistej realizacji. W 111 operacjach zmieniono kwotę operacji, co umożliwiło przesunięcia środków pomiędzy operacjami i ewentualnie dodanie nowych operacji w ramach przyznaných limitów. W 57 operacjach urealniono wskaźniki, a w 42 zmieniono termin realizacji. W przypadku 17 operacji zmiana dotyczyła doprecyzowania opisu operacji. Omówił również nowe operacje własne jednostek wsparcia sieci - zgłoszono 25 nowych operacji, w tym 8 w ramach Planu komunikacyjnego i 17 w pozostałych działaniach Planu operacyjnego. W sumie nowe operacje opiewają na półtora miliona złotych z tym, że operacje zgłoszone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz częściowo Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczyły roku 2019. W roku 2018 nowe operacje będą realizowane w sumie na kwotę 620 tysięcy zł.

Na zakończenie swej prezentacji **Pan Krzysztof Kwiatkowski** podsumował zmiany - w ramach działania 8 Plan komunikacyjny o 5 wzrosła liczba operacji, natomiast kwota środków przeznaczonych na te operacje wzrosła o 10,03%. W przypadku operacji własnych, w ramach pozostałych działań Planu działania KSOW, liczba operacji wzrosła o 10, czyli do 258 operacji, natomiast kwota zmniejszyła się o 4,24%. Liczba operacji partnerów KSOW zmniejszyła się o 7,64%. Podsumowując wszystkie działania razem należy stwierdzić, że liczba operacji zwiększyła się o 2, natomiast kwota zmalała o 3,8% i będzie stanowić prawie 40,4 miliona złotych.

Następnie **Pan Ryszard Kogut** poprosił Pana Dyrektora Henryka Skórnickiego o przedstawienie opinii Grupy Tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich odnośnie zmian planu.

Ad 4. Dyrektor Henryk Skórnicki w imieniu Grupy Tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przedstawił opinię tejże grupy w sprawie zmian w Planie operacyjnym. Grupa Tematyczna ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w dniu 30 listopada przyjęła w trybie obiegowym uchwałę numer 11, w ramach której pozytywnie zaopiniowała zmiany w Planie operacyjnym KSOW na lata 2018-2019 dotyczące działania 5 „Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy oraz działania 2 Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich”. Uchwała została zaopiniowana pozytywnie przez 30 osób - wymóg niezbędnej większości został formalnie spełniony. Następnie korzystając z okazji, podziękował członkom Grupy Roboczej za przyjęcie uchwały numer 35, co pozwoli na zmodyfikowanie składu grupy i zwiększenie aktywności działania grupy tematycznej. Poinformował również, że w ramach grupy tematycznej utworzone zostały 3 zespoły robocze, 2 z nich już rozpoczęły pracę, 3-ci zespół rozpoczyna działalność 13 grudnia.

Następnie **Dyrektor Paweł Krzeczunowicz** przedstawił opinię grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER w zastępstwie Pana Witolda Magrysia, który nie mógł przybyć ze względów zawodowych. Na posiedzeniu, które odbyło się 26 listopada 2018 r. Grupa Tematyczna do spraw podejścia LEADER pozytywnie zaopiniowała zmiany w projekcie Planu operacyjnego w zakresie działania „Szkolenia i działania na rzecz stworzenia kontaktów dla Lokalnych Grup Działania, w tym zapewnienie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i transnarodowej”. Nawiązał również do poruszonej podczas tego posiedzenia kwestii i sugestii ministra Ryszarda Zarudskiego, by w przyszłym roku, w czerwcu lub we wrześniu zorganizowany został kongres LEADER-a i aby była to inicjatywa oddolna, w miarę możliwości przy wsparciu KSOW-u. Pracownicy ministerstwa z Biura Pomocy Technicznej oraz Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich rozpoczęli już prace przygotowawcze. Pan Dyrektor dodał, że najprawdopodobniej w przyszłym roku przedstawiony zostanie projekt jednego z partnerów KSOW-u, dotyczący szkolenia animatorów do spraw LEADER-a.

Pan Ryszard Kogut podsumował zmiany w Planie operacyjnym – ubyły 2 operacje w stosunku do tego, co było przyjęte na grupie roboczej do spraw KSOW w maju, jak również zmniejszył się budżet 2-letniego Planu operacyjnego. Nieliczne jednostki zgłosiły w ramach tej zmiany nowe operacje na rok 2019. Następnie zapytał zebranych, czy widzą taką potrzebę i czy takie operacje będą na rok 2019 zgłaszane? Ponieważ celem zmiany było nie tylko dokonanie ewentualnych korekt w operacjach na 2018 rok, ale głównie zgłoszenie nowych operacji na rok 2019 przez jednostki do tego uprawnione. Następnie oddał głos Panu Krzysztofowi Kwiatkowskiemu.

Pan Krzysztof Kwiatkowski, zabierając głos zaznaczył, że jednostki regionalne nie mają możliwości zgłaszania na przyszły rok operacji, ponieważ nie mają ustalonych jeszcze budżetów, kwot dotacji. Dotychczas zawsze tak było, że MRiRW, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa mogły zgłaszać operacje 2-letnie, wszyscy pozostali zgłaszają

operacje roczne. Chodzi o kwestię zgłaszania operacji na 2019 rok. Do tej pory przynajmniej tak było, że na przyszły rok - w lutym był nabór na nowe operacje przez jednostki, bo one nie są zatwierdzone w jednostkach regionalnych przy braku planowanego budżetu - trudno planować operacje skoro nie wiemy, jakie mamy środki.

Pan Ryszard Kogut odnosząc się do wypowiedzi Pana Kwiatkowskiego zaznaczył, że droga odnośnie zgłaszania operacji na 2019 rok nie jest zamknięta i spytał o stanowisko zebranych i przyczyny tego problemu. Podkreślił także, że będzie możliwość zgłoszenia nowych operacji na 2019 rok w pierwszym kwartale 2019 roku.

Głos zabrała **Pani Magdalena Doniec**, z małopolskiej Jednostki Regionalnej KSOW, która zaznaczyła, że dotychczas było tak, że co roku, dopiero po ogłoszeniu przez MRiRW konkursu, jednostki regionalne mogły zgłosić operacje własne i były pytania o taką możliwość wcześniej, czy można zgłaszać operacje 2-letnie i niestety nie było takiej możliwości. W związku z tym przy tej zmianie nikt nawet nie usiłował zgłaszać operacji na rok 2019, nawet własnej. Po pierwsze jest to kwestia zatwierdzenia środków z budżetu Państwa na wyprzedzające finansowanie. JR KSOW Małopolska zgłosił swoje zapotrzebowanie. Zgodnie z ustawą to zapotrzebowanie zgłaszamy w styczniu poprzedniego roku. Natomiast de facto dopiero teraz, przed kilkoma dniami dostaliśmy decyzję wojewodów. Ostateczne kwoty nie były więc znane, nie wiadomo było jakimi kwotami można będzie dysponować na przyszły rok, więc nie było danych do zgłoszenia operacji.

Następnie głos w dyskusji zabrała **Małgorzata Sibińska** z Jednostki Regionalnej województwa łódzkiego, która nawiązała do otrzymanego ostatnio od MRiRW pisma z prośbą o ustosunkowanie się do alokacji na konkurs numer 3, chyba wszystkie województwa dostały taką informację z prośbą o przeniesienie części środków na działanie 3, gdzie jest gromadzenie dobrych praktyk. Zaznaczyła, że dotychczas było tak, że zawsze alokacje były uzgadniane z MRiRW i ta instytucja zarządzająca zatwierdzała projekty własne, zatwierdzała alokacje. W związku z tym, jak można było zgłaszać projekty na 2019 rok? Wiadomym jest, że każdy samorząd miał wtedy jakieś środki ucinane, więc jak można było te projekty zgłaszać, uwzględniając także fakt, że ogłoszenie o zgłaszaniu projektów przez MRiRW pojawiała się na początku pierwszego kwartału roku budżetowego?

Ad 5. Pan Ryszard Kogut krótko odniósł się do głosów w dyskusji. Przypomniał, że propozycje budżetu na KSOW zostały przesłane do MRiRW przez beneficjentów PT na przełomie maja - czerwca i niektórzy pracownicy dzwoniли z pytaniem, czy MRiRW będzie kwestionować zaproponowany budżet. Udzielono odpowiedzi, że MRiRW nie będzie kwestionować budżetu na Plan operacyjny KSOW. Dodatkowo MRiRW prosiło o przekazanie do 28 listopada budżetu na konkurs dla partnerów KSOW. Poprosił o potwierdzenie, czy faktycznie można budżet uznać za właściwy, jeśli chodzi o limit na operacje partnerskie. Jeżeli faktycznie beneficjenci PT nie mogą zgłaszać operacji własnych na rok 2019, przed jego rozpoczęciem będzie to możliwość w I kwartale 2019 rok. Następnie zaprosił do dyskusji nad zmianą 2-letniego Planu operacyjnego.

Następnie **Pani Anna Dybowska**, przedstawicielka jednostki regionalnej KSOW woj. kujawsko-pomorskiego zgłosiła autopoprawkę do Planu operacyjnego na 2018 rok dla

województwa kujawsko-pomorskiego w działaniu numer 4 operacja własna, szkolenie partnerów. Zaplanowanym rezultatem tej operacji było, że przeszkolonych zostanie czterdziestu przedstawicieli lokalnych grup działania. To działanie zostało już zrealizowane, jednak zainteresowanie lokalnych grup było mniejsze i de facto przeszkolonych zostało 30 osób - 30 przedstawicieli lokalnych grup działania, gdyż w tym roku lokalne grupy po prostu nie mogły oddelegować swoich przedstawicieli, ze względu na tzw. śrubowanie rezultatów PROW-u. Stąd też wniosek o autopoprawkę w tym działaniu. W konsekwencji wskaźnik rezultatu zmienił się z 40 osób szkolonych na 30, przy czym, budżet się nie zmienia, gdyż zaplanowane były bardzo małe środki. Nie zmienia się również tytuł operacji oraz cel operacji.

Pan Ryszard Kogut zaznaczył, że należy mieć świadomość tego, że Plan operacyjny na etapie realizacji może ulec zmianie, co weryfikuje ARiMR, gdyż Agencja, podczas dokonywania refundacji, bierze między innymi pod uwagę 2-letni Plan operacyjny i zaplanowany budżet. Oczywiście inne zmiany (mało istotne), które nie są brane pod uwagę przez Agencję płatniczą niekoniecznie muszą być zgłaszane do zmiany 2-letniego Planu operacyjnego. Natomiast, jeżeli jest taka potrzeba, to istnieje możliwość, żeby zmianę zgłoszoną przez przedstawicielkę Jednostki Regionalnej KSOW województwa kujawsko-pomorskiego przyjąć w ramach autopoprawki. Zapytał również o inne uwagi i wnioski a następnie przeprowadził głosowanie nad uchwałą numer 37 Grupy Roboczej do spraw KSOW w sprawie akceptacji zmiany 2-letniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019. Zaznaczył, że jeśli chodzi o operacje poza Planem komunikacyjnym, to te operacje zostały określone w załączniku numer 1 natomiast, jeśli chodzi o Plan komunikacyjny, ten Plan stanowi załącznik numer 2 do uchwały i zarządził głosowanie nad uchwałą numer 37. W głosowaniu wzięło udział 26 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania. Nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie.

W dalszej części posiedzenia **Pan Ryszard Kogut** przedstawił informacje na temat konkursu dla partnerów KSOW na 2019, powiedział, że jeśli chodzi o datę ogłoszenia konkursu, to działania wstrzymuje procedowana zmiana ustawy o rozwoju obszarów wiejskich, w ramach której dokonano przeniesienia zadań, które były realizowane przez instytucję zarządzającą do Jednostki Centralnej KSOW, czyli wybór operacji i refundację kosztów. Zatem ma to istotny wpływ również na dokumentację konkursową, jeśli chodzi o konkurs numer 3, dlatego też konkurs nie może zostać ogłoszony dopóki ta ustawa nie zostanie przyjęta.

Ustawa została przyjęta przez sejm, obecnie jest w senacie. W piątek jest posiedzenie komisji senackiej, natomiast 12 grudnia jest posiedzenie senatu, także można zakładać, że jeżeli nie będzie uwag, to po 12 grudnia zostanie ta ustawa przekazana do podpisu Pana Prezydenta. Zatem po podpisaniu tej ustawy, będzie także możliwość ogłoszenia konkursu dla partnerów KSOW. W dniu 17 grudnia br. planowane jest również szkolenie dla jednostek, które będą dokonywać oceny, po czym zaprosił wszystkich zebranych na to szkolenie. Pan Dyrektor Kogut poinformował, że najpóźniej 12 grudnia BPT prześle uczestnikom szkolenia dokumentację konkursową, , żeby umożliwić zapoznanie się z tą dokumentacją.

W dalszej części wypowiedzi poinformował, że biorąc pod uwagę informacje, które wpłynęły

z województw, jeśli chodzi o budżet na operacje partnerów, to obecnie cały limit środków na operacje partnerów KSOW wynosi przeszło 26 641 000 złotych, czyli jest, w stosunku do poprzedniego konkursu wyższy o prawie 6 milionów złotych. Jeśli chodzi o wnioski składane do Jednostki Centralnej KSOW będzie to 10 700 000, jeśli chodzi o wnioski składane do jednostek regionalnych będzie to 12 875 000 złotych, natomiast jeśli chodzi o wnioski w zakresie SIR, czyli wnioski składane do CDR-u i 16 ODR-ów będzie to kwota 3 636 401 złotych.

Następnie przedstawił analityczną informację dotyczącą kwot jakie zostały zgłoszone przez poszczególne jednostki - kwoty zgłoszone przez jednostki regionalne, kwoty zgłoszone w ramach SIR-u oraz podział tych środków na poszczególne działania. Poinformował, że jeśli chodzi o działania podstawowe największa kwota środków, jest przeznaczona na działanie numer 6, następnie na działanie numer 4 i 9. W przypadku działań dodatkowych, z uwagi na największe zainteresowanie, największy limit środków został zarezerwowany na działanie numer 13. W dalszej części wypowiedzi podziękował zebranych, że przy planowaniu limitu, zostały wzięte pod uwagę wnioski by była rotacja oraz żeby ten limit w większym zakresie był przeznaczany na działania podstawowe. Pan Ryszard Kogut dodał, że jeśli chodzi o działania podstawowe, została zaplanowana kwota 19 771 000 złotych, natomiast jeśli chodzi o działania dodatkowe kwota 6 870 000 złotych. Oczywiście, tak jak miało to miejsce w poprzednim konkursie, będzie możliwość, jeśli zajdzie taka potrzeba, przesuwania środków pomiędzy działaniami podstawowymi i w ramach grupy działań dodatkowych, jak również możliwość przesuwania środków z działań dodatkowych na działania podstawowe.

Ad 6. Pan Igor Kamiński z BPT MRiRW przedstawił najistotniejsze zmiany w dokumentacji konkursowej, które wynikają również z przesyłanych propozycji. Zwrócił uwagę, że najistotniejszą zmianą jest zmiana wynikająca ze zmiany ustawy, czyli na poziomie krajowym przeniesienie wszystkich zadań dotyczących oceny i wyboru operacji oraz refundacji kosztów partnerom KSOW z MRiRW do Jednostki Centralnej - Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Jest również propozycja, żeby rozszerzyć katalog kosztów niekwalifikowalnych w zakresie kosztów inwestycyjnych, bo do tej pory było ustalone, że dotyczy to tylko rzeczy, przedmiotów materialnych, ale również może to dotyczyć praw majątkowych, czyli wartości materialnych i prawnych, które są warte powyżej 10 tysięcy złotych netto i okres ich użytkowania jest dłuższy niż rok. Być może będzie jakieś oświadczenie składane do wniosku o wybór operacji, że partner nie dokona odpisów amortyzacyjnych z tego tytułu. Z przepisów prawa podatkowego, wynika że odpisy można uwzględnić w kosztach uzyskania przychodu, jeżeli nie otrzyma się refundacji z tego tytułu z innych źródeł. Dotyczyć to będzie przede wszystkim realizacji operacji w formie stron internetowych - utworzenia strony internetowej bądź jej rozbudowy czy modernizacji w ramach tej formy realizacji operacji.

Kolejna istotna zmiana dotyczy możliwości wzywania do wyjaśnienia treści wniosku. Jest to możliwe, bo ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich w zakresie nieuregulowanym, jeżeli chodzi o wybór operacji w ramach konkursu, odsyła do k.p.a., w zakresie niektórych przepisów, w tym między innymi właśnie w zakresie wezwań. Stosując obowiązujące przepisy, należy wskazać, że jest taka możliwość. Jeżeli jest to niezbędne jest do rozstrzygnięcia sprawy

lub do wykonania czynności urzędowych, będzie można wzywać nie tylko partnera KSOW, ale również dodatkowego partnera, do udziału w podejmowanych czynnościach i złożenia wyjaśnień lub zeznań. Kolejną zmianą w regulaminie konkursu, to wydłużenie terminu na zawarcie umowy z partnerem - tylko ogólny zapis, że od dnia ogłoszenia listy operacji wybranych jest 21 dni na zawarcie umowy z partnerem. Nie określa się jak to zostanie zrobione technicznie, czy to będzie korespondencyjnie czy osobiście. Status partnera KSOW weryfikowany powinien być w oparciu o bazę partnerów KSOW. Należy zapamiętać o starej bazie – weryfikacja ma przebiegać na podstawie danych w dostępnej na portalu bazie. Kolejną zmianą jest rozszerzenie obszaru realizacji operacji na poziomie województwa – rozszerzenie do 3 województw. Wniosek będzie składany do województwa, z którego będzie pochodzić większość grupy docelowej.

Pan Igor Kamiński poinformował, że kolejną zmianą jest to, że partnerem wnioskodawcy nie może być jego pracownik oraz pracownik jednostki, która ocenia wnioski ani inny podmiot czy osoba, powiązana z jednostką oceniającą w taki sposób, że będzie to budziło wątpliwości, co do bezstronności tej jednostki w ocenie. Będzie to weryfikowane na podstawie oświadczenia partnera w zakresie dotyczącym tego, czy jest to jego pracownik czy nie, oraz przez samą jednostkę w oparciu o własne procedury. W kwestii umożliwienia sumowania wkładów własnych - istnieje taka możliwość, niezależnie od konfiguracji, czy to będzie partner, wnioskodawca z dodatkowym partnerem, czy będzie ich kilku. Jeżeli to będzie wkład własny wynoszący, co najmniej 10% to kryterium uznamy za spełnione. Pan Igor Kamiński podjął również kwestię ograniczenia liczby wybieranych tematów operacji do 4. Zaznaczył również, że w instrukcji doprecyzowane zostaną pewne kwestie wynikające z nadesłanych uwag, doświadczeń czy błędów popełnianych przez partnera.

Następnie **Pani Małgorzata Sibińska** przedstawicielka jednostki regionalnej KSOW woj. łódzkiego zadała pytanie o zapłacenie podatku za ekspertów - wniosek o refundację został złożony 2 listopada, płatność podatku nastąpiła po złożeniu wniosku o refundację. W tym momencie trwa uzupełnienie wniosku o refundację. Rzeczywiście przelewy dotyczące podatku przysły ale z datą zapłaty już po złożeniu wniosku o refundację. Tylko w umowie z ARiMR jest informacja, że na etapie 2 uzupełnienia można jeszcze podnosić płatności? Natomiast nie ma tego w umowie z partnerem. No i pytanie, uznajemy te koszty czy nie?

Pan Igor Kamiński odpowiadając na pytanie Pani Sibińskiej powiedział, że jeśli partner dokona płatności w ramach korekty wniosku, do dnia złożenia tej korekty, to koszty uznajemy.

Pan Igor Kamiński podkreślił również, że jeżeli chodzi o umowę, to inną, istotną zmianą jest obowiązek dotyczący przekazywania dokumentacji z postępowania w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych i konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców przed dniem złożenia wniosku o refundację – jeżeli postępowanie zakończy się wcześniej, przed tym dniem, wówczas to, kiedy należy złożyć tę dokumentację, będzie zależeć od jednostki zawierającej umowę z partnerem.

Pan Ryszard Kogut dodał, że można by było dać wybór jednostkom dokonującym oceny, bo może są takie jednostki, które chcą widzieć faktycznie te dokumenty przed złożeniem wniosku o refundację i ewentualnie będzie możliwość jeszcze skorygowania wniosku przez partnera.

Natomiast, jeżeli jednostki nie chcą tego dostawać wcześniej, tylko na etapie wniosku o refundację, to też będzie taka możliwość.

Następnie **Pan Igor Kamiński** poinformował o kolejnej propozycji zmiany - w paragrafie 12 umowy należy wskazać wyraźnie, że podmiotem uprawnionym do przeprowadzenia kontroli i audytu jest Jednostka Centralna i to by dotyczyło wszystkich operacji partnerów KSOW w kraju.

Pan Edward Trojanowski ze Związku Gmin Wiejskich RP spytał, czym jest podyktowany zakaz pobierania opłat za udział uczestników realizowanych operacji? Przyznał, że jego zdaniem ten zakaz jest nieracjonalny. Na przykład, jeśli chodzi o uczestników szkoleń, czy wyjazdów studyjnych, ludzie się chętnie zapisują, a potem, jeżeli nie ma jego udziału finansowego, czy też symbolicznej opłaty, uczestnik nie szanuje wysiłku, działań i po prostu rezygnuje z uczestnictwa. Zaś oświadczenie o rezygnacji dostajemy zbyt późno, często wtedy, gdy już rozpoczyna się to działanie. W związku z tym są straty finansowe, bo nie można rozliczyć tej operacji według pierwotnych, zakładanych kosztów. I to jest bardzo trudne. Każdy niewielki, nawet wysiłek finansowy uczestnika powoduje, że on szanuje to działanie i w mniejszym stopniu dochodziłoby do rezygnacji.

Pan Ryszard Kogut w odpowiedzi na pytanie Pana Trojanowskiego powiedział, że wprowadzenie takich opłat było pewną barierą, jeśli chodzi o uczestnictwo, bo może, jeśli chodzi o osoby, które są delegowane do udziału w tych wydarzeniach przez różne firmy czy instytucje, to zazwyczaj to instytucja ponosi te koszty. Natomiast, jeżeli są to rolnicy czy osoby prywatne to czasami ich nie stać, żeby taką opłatę ponieść i po prostu ich to zniechęca do udziału. Można na przykład pobierać w formie kaucji opłaty za udział i w przypadku, gdy ta osoba weźmie udział w wydarzeniu, po prostu ta kaucja powinna być tej osobie zwracana. Głównym celem jest niepobieranie opłat, żeby nie zrobić bariery wejścia do grupy docelowej, żeby nie ograniczać uczestnictwa. Jeżeli zaś chodzi o zabezpieczenie się przed ewentualnym ryzykiem niewzięcia udziału przez tę osobę w danym wydarzeniu, to można pobierać opłaty właśnie w formie kaucji. Pan Kogut poinformował, że odpowiedzi na te pytania są zamieszczone na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pan Igor Kamiński dodał, że kwestia ta została poruszona tylko w kontekście wkładu własnego, że nie można takich opłat traktować, jako wkład własny. To mogłoby być tylko wtedy zasadne, kiedy rzeczywiście ta osoba by zrezygnowała i tego kosztu by nie zwróciła. To wtedy partner zapłacił za nią i nie odzyskał tych pieniędzy, to wtedy jest jego wkład własny. Ale to trzeba rozróżnić.

Pani Anna Dybowska poruszyła kwestię partycypacji w kosztach przedsięwzięcia i opłatach. Jeżeli budżet operacji zakłada jakąś kwotę „x” i stosujemy tutaj montaż finansowy z wielu źródeł, to mówimy o partycypacji w kosztach realizacji przedsięwzięcia, a wskazywane są w wypowiedziach opłaty, jako warunek udziału, co jest dużą różnicą. Czyli mówimy tutaj o opłatach za udział, tak?

Pan Ryszard Kogut odpowiedział, że nie, bo budżet operacji składa się z dwóch elementów, pierwszym są koszty kwalifikowane, które są refundowane i z wkładu własnego, który wnosi partner KSOW. Wkład własny nie powinien być pokrywany z opłat pobieranych od

uczestników, którzy tworzą grupę docelową.

Pani Anna Dybowska zwróciła uwagę na fakt, że w przypadku takiego partnera, jakim jest LGD pobierane są składki, a jako instytucja weryfikująca wnioski, wkład własny jest pokryty ze składek, z jakichś pieniędzy wniesionych de facto przez końcowych uczestników operacji. Można oczywiście żądać deklaracji, że nie zostało to pokryte z opłat uczestników, ale de facto weryfikacja tego faktu jest bardzo utrudniona.

Zabierając głos **Pan Igor Kamiński** powiedział, że można opierać się na wielu oświadczeniach np. o kwalifikowalności VAT-u i o tym, że nie złoży wniosku do innej jednostki, czy też, że jego dodatkowym partnerem nie jest jego pracownik. Są to oświadczenia, trzeba je zweryfikować, można jechać na kontrole, czy zażądać jakichś dokumentów. Mając wszystkie dokumenty dotyczące operacji zrealizowanej okazywało się czasem, że były jakieś opłaty pobierane.

Następnie **Pani Anna Dybowska** podjęła kwestię wniosku o refundację w części załączniki, a dokładniej dwóch bloków załączników, które pojawiają się raz we wniosku, drugi raz w sprawozdaniu. Należałoby to uporządkować i zrobić na przykład tylko jedną część, w której wymieniono by załączone dokumenty lub zrezygnować z tych załączników w części sprawozdania i wszystkie załączane dodatkowe dokumenty przerzucić do formularza wniosku - wówczas nie będzie konieczności zliczania tego dwa razy. Bo w tej chwili jest to sporym utrudnieniem dla partnerów.

Pan Ryszard Kogut nawiązując do wypowiedzi przedmówcy spytał, czy załączniki są dublowane przy wniosku o refundację i sprawozdaniu?

Pani Anna Dybowska odpowiedziała, że załączniki są de facto dublowane przez wypełniających wniosek o refundację i ci wypełniający wniosek się gubią w tym. Jeżeli możliwa byłaby weryfikacja wniosku w ten sposób, żeby umieścić liczbę załączników tylko w jednym miejscu to byłoby to znacznym uproszczeniem dla partnerów.

Pan Ryszard Kogut odnosząc się do poruszonej kwestii, zaznaczył, że jeśli chodzi o wniosek o wybór operacji i wniosek o refundację to planowana jest rezygnacja ze wskazywania liczby załączników, a sprawdzane będzie to, czy załącznik został dołączony, również z uwagi na to, że jest to najczęściej popełniany błąd i są wezwania do korekty. Zarówno we wniosku o wybór operacji, jak również we wniosku o refundację zrezygnowano z obowiązku wpisywania przez partnera KSOW liczby tych załączników.

Pan Igor Kamiński dodał, że raczej ze sprawozdania należałoby pousuwać jakieś informacje o załącznikach, tylko zostawić w tym jednym miejscu we wniosku.

Pan Ryszard Kogut nawiązał do planowanych zmian w dokumentacji konkursowej, by zmniejszyć obciążenia dla partnerów KSOW, bo to jest głównym celem tych działań, by było składanych jak najwięcej ciekawych operacji i żeby te operacje były realizowane w sposób prawidłowy, żeby nie tworzyć bariery dla partnerów KSOW, a sama dokumentacja nie zniechęcała partnerów KSOW do składania wniosków. Jednak nie można uprościć jej w taki sposób, jaki jest oczekiwany, ponieważ jednostki, które dokonują oceny muszą dokonać weryfikacji spełnienia warunków, spełnienia kryteriów, także część informacji jest po prostu niezbędna do wykazywania przez partnera KSOW, żeby móc dokonać wyboru tej operacji.

Pewne rzeczy dookreślono, głównie w instrukcji, czasami w przypisie, bo może czasami błędy we wnioskach o wybór operacji czy o refundację wynikają z tego, że może nie do końca partnerzy KSOW zapoznają się z informacjami zawartymi w instrukcji. Dlatego też najbardziej istotne informacje przeniesiono z instrukcji do wniosków w formie przypisu, tak żeby partner KSOW, który przygotowuje się do złożenia wniosku, wypełnia ten wniosek, jakby widział już w samym wniosku jak należy daną informację przedstawić. W miarę możliwości uproszczono dokumentację, by zapobiec drukowaniu pewnych danych, doprecyzowano pewne rzeczy, tak żeby partner KSOW miał pewność, jakie informacje należy przedstawić, również po to, by później jednostka oceniająca wiedziała w jaki sposób podejść do oceny, czy te informacje są wystarczające, czy też nie. Ważnym zadaniem są szkolenia dla partnerów KSOW, a nie tylko dokumentacja, gdyż w niektórych miejscach da się wszystkiego w taki sposób przelać na papier, jak my byśmy sobie tego życzyli, bo wówczas dokumentacja by się maksymalnie rozrosła. Dlatego tak ważnym jest by jednostki regionalne, ODR, CDR organizowały szkolenia dla partnerów KSOW.

MRiRW takie szkolenie na poziomie krajowym wraz z Jednostką Centralną KSOW przeprowadzi na początku stycznia, gdy już będzie ogłoszony konkurs dla partnerów KSOW. Ważnym jest, by realizować takie szkolenia dla partnerów KSOW przed upływem terminu składania wniosków o wybór operacji, ale też i na późniejszym etapie, czyli przed etapem składania wniosku o refundację. Często jest tak, że ważne informacje są prezentowane przed złożeniem wniosku, jeśli chodzi o wniosek o refundację. Jest jednak taka potrzeba, żeby te informacje zostały jeszcze raz powtórzone tym partnerom, którzy złożyli wnioski o wybór operacji i będą się starać o refundację już w okresie późniejszym np. w czerwcu, czy we wrześniu.

Pan Dyrektor Kogut zwrócił również uwagę na fakt przedstawiania operacji w ramach dni otwartych Funduszy Europejskich. MRiRW w ubiegłym roku przesało taką informację do urzędów marszałkowskich i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i KOWR-u, że jest możliwość, żeby ci beneficjenci, którzy skorzystali ze środków unijnych w ramach PROW-u pochwalili się tym, co zostało zrealizowane. Jeśli chodzi o PROW, to tych operacji zostało zgłoszonych bardzo mało, dlatego tak ważnym jest, że na tym etapie wdrażania PROW 2014-2020 zachęcać beneficjentów, nie tylko partnerów KSOW, żeby się faktycznie pokazali, pochwalili tym, co robią, rzeczywiście realizowane są bardzo ciekawe projekty w ramach PROW-u i trzeba to pokazać. Należy mieć również świadomość tego, żeby nawet, jeżeli beneficjent się nie zgłasza ale zrealizował ciekawe operacje, żeby właśnie te operacje zostały zgłoszone w ramach dni otwartych Europejskich Funduszy i mogły zostać zaprezentowane. Przygotowana została publikacja, w której zamieszczono w sumie około 30 operacji. Planowane jest, że każdego roku najciekawsze operacje, czy przykłady dobrych praktyk będą w publikacji umieszczane i opisywane. Nie znajdą się tam wszystkie operacje - wynikało to z ograniczenia objętości publikacji. W wersji roboczej publikacja przekazana została Komisji Europejskiej, bo podczas jednego ze spotkań reprezentantów MRiRW i Komisji Europejskiej pojawiło się duże zainteresowanie ze strony KE tym, co się dzieje w KSOW-ie i z wielkim zadowoleniem przyjęła, że tak ciekawe operacje są realizowane zarówno w ramach operacji własnych, jak również przez partnerów KSOW.

Ad 7. Następnie **Pani Magdalena Wardzyńska** naczelnik w wydziale KSOW MRiRW przedstawiła prezentację dotyczącą Wytycznej w sprawie pomiaru wskaźników rezultatu określonych w Strategii komunikacji, która została podpisana przez wiceministra Ryszarda Zarudzkiego 27 listopada br. Została ona rozesłana do jednostek, które są zaangażowane w realizację Strategii komunikacji PROW. Głównym celem Strategii komunikacji jest zapewnienie rzetelnej, aktualnej i jasnej informacji na temat Programu 1Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020 oraz promocja tego programu. A promocja ma za zadanie zaprezentowanie jak najszerszemu gronu odbiorców Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i przybliżenie tej tematyki. Owocem Strategii komunikacji, czyli informacji zawartej w Strategii komunikacji jest wytyczna, a efekty głównego celu Strategii komunikacji będą mierzone 4 wskaźnikami rezultatu, opisanymi w wytycznej.

Pierwszy wskaźnik dotyczy oceny jakości szkoleń i innych form szkoleniowych dla odbiorców i potencjalnych odbiorców PROW-u. Drugi wskaźnik dotyczy oceny jakości szkoleń lub innych form szkoleniowych dla pracowników punktów informacyjnych i doradców. Trzeci wskaźnik dotyczy oceny jakości szkoleń, oceny jakości konsultacji udzielanych w punktach informacyjnych PROW 2014-2020. Czwarty wskaźnik to ocena, w jakim stopniu strony internetowe, które zostały poświęcone Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich były pomocne dla odwiedzających tę stronę.

Projekt wytycznej został przekazany do odpowiednich jednostek na przełomie sierpnia - września tego roku, do projektu zostały skierowane od Państwa uwagi do MRiRW i część tych uwag zostanie zaprezentowane. Uwagi głównie dotyczą technicznych spraw lub terminów realizacji informacji wynikających z tej wytycznej. Pierwszym pytaniem, była kwestia, czy termin przekazywania informacji o zrealizowanych projektach dotyczących szkoleń nie może zostać przesunięty, albo czy przekazanie takich informacji nie może zostać przekazywane do MRiRW po zatwierdzeniu przez Grupę Roboczą sprawozdania z realizacji planu operacyjnego i zmian do planu. Niestety odpowiedź brzmi nie, bo może to opóźnić prace, opóźnić przekazanie tych informacji, ponieważ te informacje są składową też sprawozdania MRiRW do KE. Kolejne pytanie dotyczyło kwestii wydarzeń plenerowych – czy istnieje obowiązek rozdawania ankiet. Oczywiście wiadomo, że ankiety są dobrowolne, ale organizowanie przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych wiąże się każdorazowo z zastosowaniem ankiet, czyli rozdaniem ich, jeśli oczywiście jest to możliwe. Odpowiedzią MRiRW jest to, że jeśli jest tylko możliwe to taką ankietę należy rozdawać. Kolejne pytanie dotyczyło wskaźnika oceny jakości strony - w jakim stopniu strona internetowa była pomocna dla odbiorców? Jak to technicznie miałyby zostać rozwiązane? Jeśli chodzi o MRiRW, przyjęto założenie, że ankietą nie musi koniecznie pojawiać się za każdym razem, jak odwiedzający stronę wchodzi na daną stronę. Rozwiązaniem może być przycisk bądź zakładka, pole wyboru i dobrowolne wejście na stronę. Kolejne pytanie dotyczyło kwestii, czy wytyczna będzie obowiązywała już w 2019 roku i czy będzie konieczność przekazywania informacji już w 2019 roku? Wytyczna wchodzi od stycznia 2019 roku, w związku z tym pierwsze wskaźniki, pierwsze raporty i informacje będą przekazywane dopiero w styczniu 2020 r. Kolejne pytanie dotyczyło kwestii, czy samorządy mają występować o ankietyzację zgodną z wytyczną tak, aby móc raportować do Instytucji Zarządzającej w tym zakresie. Kiedy informacja dotyczy kilku funduszy, wystarczy jedna

ankieta, która została wypełniona. Kolejne pytania dotyczyły technicznych uwag do ankiet i raportów. Raport jest do każdego wskaźnika taki sam, bo tak naprawdę jest uniwersalny i chodzi o to, żeby zebrać wszystkie ankiety - w raporcie należy wykazać liczbę wszystkich ankiet - wszystkich ankiet z oceną pozytywną i liczbę ankiet z oceną nie pozytywną.

Głos w poruszonej kwestii zabrał **Piotr Marzec**, przedstawiciel jednostki regionalnej KSOW woj. mazowieckiego, który podkreślił, że wszelkie informacje na temat PROW-u są na stronie mazowieckiego KSOW-u, jednak co do widżetów, wyskakujących okien - administratorzy stron regionalnych mają ograniczoną możliwość implementacji nowoczesnych narzędzi na stronie internetowej. Czy nie lepiej byłoby, żeby administrator ogólny portalu KSOW zrobił jedną ankietę, a nie 16 i ankiet na 16 podstronach?

Pan Ryszard Kogut ustosunkował się do poruszonego problemu, zaznaczając, że należy mieć na uwadze, że wytyczna i wskaźniki są mierzone przez jednostki, które się zajmują wdrażaniem Strategii komunikacji, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, KOWR, urzędy marszałkowskie, instytucja zarządzająca. I mowa jest nie o ocenie tego, co się dzieje na stronie KSOW, tylko o ocenie tych informacji przez beneficjenta, które są zamieszczane w przypadku działań w ramach PROW, wdrażanych poza KSOW-em i poza pomocą techniczną. Jeśli na stronach urzędów marszałkowskich pojawiają się informacje na temat wdrażanego działania, kiedy będzie przeprowadzany konkurs, wytyczne, instrukcje, wzory dokumentów itp., to te informacje nie są zamieszczane na stronie regionalnej czy też podstronie KSOW. Na stronie urzędów powinna znaleźć się ta ankietka, bo beneficjent wchodząc na stronę, dokonuje przeglądu tych dokumentów, wytycznych, informacji, zaś celem tego wskaźnika jest właśnie ocena tego czy ta strona i zawarte na niej informacje są pomocne dla beneficjenta w celu złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Piotr Marzec zapytał, czy chodzi tylko i wyłącznie o ankietę na stronach urzędowych dotyczących PROW-u, a nie np. na mazowieckiej KSOW.pl.

Pan Ryszard Kogut odpowiedział twierdząco, gdyż wskaźniki nie służą ocenie KSOW-u czy ocenie pomocy technicznej, bo w ten sposób finansowana byłaby ocena tego, co finansujemy. Należy zbadać, czy wskaźniki służą temu, żeby dokonać oceny działań merytorycznych, czyli poza pomocą techniczną i poza KSOW-em, które są wdrażane.

Magdalena Wardzyńska potwierdziła, że dotyczą PROW-u 2014-2020.

Pan Ryszard Kogut dodał, że większość działań ma Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, trzeba jednak pamiętać, żeby taką ankietę zamieścić na odpowiednich stronach. W najbliższym czasie taka ankietka zostanie zamieszczona na stronie internetowej instytucji zarządzającej w zakładce PROW, by beneficjenci też mogli dokonywać oceny informacji, które zamieszcza instytucja zarządzająca. Ważnym jest też, żeby podczas np. przeprowadzanych szkoleń, seminariów ankietki były rozdawane. Najwięcej pracy z tym będzie mieć Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, gdyż większość tych spotkań dla beneficjentów organizuje, co też wynika z liczby wdrażanych działań. Dlatego została przygotowana ta wytyczna, żeby wszyscy widzieli technicznie, jak podejść do tego zagadnienia.

Ad 9. oraz 10. Pan Ryszard Kogut spytał zebranych, czy są pytania a następnie podsumował spotkanie i podziękował za udział w spotkaniu.

Podjęte uchwały przez Grupę Roboczą do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 4 grudnia 2018 r.:

1. Uchwała nr 35 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 6 z dnia 12 października 2015 r. dotyczącej powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
2. Uchwała nr 36 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich;
3. Uchwała Nr 37 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019.

Wnioski i ustalenia z posiedzenia

- Ogłoszenie konkursu nr 3 dla Partnerów KSOW nastąpi po podpisaniu przez Prezydenta znowelizowanej ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
- W związku z planowanym ogłoszeniem konkursu nr 3 dla Partnerów KSOW oraz zmianami w dokumentacji konkursowej zaplanowano w dniu 17.12.2018 r. szkolenie dla jednostek wsparcia sieci dotyczące dokumentacji konkursowej.
- Szkolenie dla Partnerów KSOW dotyczące dokumentacji konkursowej zaplanowano na początku stycznia 2019 r.

Załączniki:

1. Lista obecności;
2. Uchwała nr 35 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 6 z dnia 12 października 2015 r. dotyczącej powołania grupy tematycznej do spraw innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
3. Uchwała nr 36 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich;

4. Uchwała Nr 37 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019.

Sporządziła:

Izabela Komorowska

Dział KSOW

Sekretarz Grupy Roboczej ds. KSOW

Jednostka Centralna KSOW

Przewodniczący:

